

Alkotmánybíróság

Budapest
Donáti utca 35-45.
1015

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/611-6/2016
Érkezett:	2016 JÚN 15.
Példány:	1
Melléklet:	db
Kezelőiroda:	

Alulírott [REDACTED] jogi képviselője a IV/611-4/2016. számú főtítkári tájékoztató levelet figyelembe véve, az abban foglalt határidőben – fenntartva az eredeti alkotmányjogi panaszom jelen kiegészítéssel nem érintett részét – az alábbiak szerint egészítem ki és pontosítom a IV/611/2014. számon nyilvántartásba vett alkotmányjogi panasz indítványomat.

I.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés c) pontja, valamint az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján nyilvánítsa alaptörvény-ellenessé a korábbi Btk., a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 47. § (4) bekezdésének d) pontját, valamint 91. § (1) bekezdésének b) pontját és rendelkezzen az alkalmazhatóságuk kizárásáról az alkotmányjogi panasz eljárás tárgyául szolgáló eljárásban (Abtv. 45. § (2) bekezdés), továbbá szoros tartalmi összefüggés okán – mivel a hatályos szabályozás is tartalmilag azonos rendelkezéseket tartalmaz az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdése szerinti értelemben – a Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 38. § (4) bekezdés c) pontját, továbbá a 86. § (1) bekezdésének b) pontját is nyilvánítsa alaptörvény-ellenessé és ex tunc hatállyal semmisítse meg, továbbá a jelen alkotmányjogi panasz alapján hozott döntésében vonja le az alaptörvény-ellenessé nyilvánítás, az alkalmazási tilalom és a megsemmisítés jogkövetkezményeit az Abtv. 45. § (6) bekezdése alapján (lásd az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének a), c) és f) pontjait).

II.

1. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése b), d) és e) pontjaira figyelemmel az alábbi okok miatt sérül az Alaptörvény I., II. cikke, IV. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése.

2. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában „az egyes bűncselekmények természetéhez és súlyához igazodó büntetési rendszer és a büntetés kiszabás normatív előírásai együttesen szolgálják a jogállami büntetés funkcióját, a társadalom védelmét, a szankcióval történő arányos és megérdemelt viszonzást, valamint a speciális és a generális prevenciót. (1214/B/1990. AB határozat, ABH 1995, 571, 577.) A büntetés kiszabása során figyelembe kell venni a bűnelkövető személyi körülményeit, többek között az elkövető előéletét, a bűnismétlést,

valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményeket. A büntetőjog az elkövetés tekintetében különös, felelősségfokozó jelentőséget tulajdonít az ismételt elkövetésnek.” (megerősítette a 23/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [42]).

3. Az alkotmányosan elismerhető büntetési célokból (így a konkrét esetben a bünszervezeti elkövetés értékelése) nem következik, hogy a törvény a büntetés kiszabása körében ne írhatna elő orientáló jellegű, vagy éppen kötelezően alkalmazandó szabályokat. Az Alkotmánybíróság szerint azonban az alkotmányos büntetőjognak elsősorban az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdéséből és részben a jogállamiság-klauzulát tartalmazó B) cikk (1) bekezdéséből az egyéniesítés követelménye és a relatíve határozott büntetőjogi szankciórendszer alkalmazása feltétlenül következik. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben ez nem történt meg, hiszen az első elkövetést, a családi viszonyokat, valamint a büntetlen előéletet nem vehette figyelembe a bíróság a cselekmény értékelése során, így kizárólag letöltendő szabadságvesztés-büntetést alkalmazhatott, ami alól az elkövető feltételesen sem szabadulhat.

4. Ez a szabályozási megoldás több okból is alaptörvény-ellenes. Nézetem szerint az egyéniesítés lehetőségének kizárása azt a veszélyt is hordozza, államszervezeti nézőpontból az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése szerinti rendes bírósági mérlegelési lehetőséget is elvonja a törvényhozó, sértve ez által a bírói függetlenség részét képező értelmezési függetlenséget, ami alapjogi oldalról sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti független bírósághoz való alapjogot.

5. A támadott, egyéniesítést kizáró rendelkezések ezen túlmenően sértik az alkotmányos büntetőjog – Alaptörvény I. cikk (3) bekezdéséből következő – arányosság követelményét is. „Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésébe foglalt és az Alkotmánybíróság gyakorlatában kimunkált szükségességi-arányossági teszt alapján [az alapjogot érintő korlátozás] akkor felel meg az Alaptörvénynek, ha másik alapvető jog vagy szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el, tehát a korlátozás feltétlenül (vagyis elkerülhetetlenül) szükséges valamely alapvető jog érvényesülése vagy alkotmányos érték védelme érdekében. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához ezen túlmenően szükséges az is, hogy a korlátozás megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjog-sérelem súlya megfelelő arányban legyenek egymással. A jogalkotó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni, és nem szabad érintenie az alapjog lényeges tartalmát (v.ö.: 879/B/1992. AB határozat, ABH 1996, 397, 401.; megerősítette például a 3/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [61]). Álláspontom szerint azáltal, hogy az egyéniesítést a bünszervezeti elkövetés során kizárta a törvényhozó, nem adta meg a lehetőséget a cselekményt elbíráló bíróság számára, hogy a legenyhébb korlátozó eszközt alkalmazza az egyébként alkotmányos büntetési célok elérésére.

6. Tekintettel arra, a kirótt szankció alkotmányjogi értelemben aránytalan, ezért a személyes szabadsághoz való alapjogot (IV. cikk (1) bekezdése) és az emberi méltósághoz való jogát (II. cikk) a támadott szabályok önkényesen, kellő súlyú alkotmányos indok nélkül korlátozzák.

7. Álláspontom szerint – tekintettel arra, hogy a szabadságvesztés definíció szerint korlátozza a személyi szabadságot és a méltósághoz való alapjogot – alaptörvény-ellenes megkülönböztetést is megvalósít az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerint tilalmazott körben. Mivel a megkülönböztetés alapjogokra vonatkozik, ezért nézetem szerint a szigorúbb, szükségességi-arányossági mércével kell mérni a megkülönböztetés alkotmányosságát, de

hangsúlyozom, hogy az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerinti ésszerűségi tesztnek sem felel meg a szabályozás, mivel az, ahogy fentebb erre rámutattam, aránytalan, ezért önkényes.

Emlékeztetek arra, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe foglalt, az alapjog-gyakorlás egyenlőségére vonatkozó szabály. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a diszkrimináció tilalma önálló tilalom, illetve alapjog, de nem önmagában alkalmazandó szabály, mivel – amellet, hogy hárompólusú jogviszonyt feltételez (jelen esetben az elítélt, a bíróság és a törvényhozó között) – csak valamely norma által biztosított joggal vagy előírt kötelezettséggel, illetve egyedi intézkedéssel összefüggésben értelmezhető az abból eredő követelmények (itt a letöltendő szabadságvesztéssel szükségszerűen összefüggő személyi szabadsággal és emberi méltósághoz való alapjogokkal). Ezen túlmenően az Alkotmánybíróság gyakorlatában a különbségtételnek a szabályozás lényegi tartalmára (jelen esetben a szabadságelvonás módjára) kell vonatkoznia, és nem igazolható az eltérő szabályozás, ha homogén csoportba tartozó szabályozási tárgyra (esetünkben a szabadságvesztésre ítélt) alkalmaz a törvényhozó alkotmányjogi értelemben indokolatlan (szükségtelen és aránytalan) megkülönböztetést. Megjegyzem még, hogy aránytalan megkülönböztetést tartalmaz a támadott szabályozás azért is, mert az alkotmányjogi panasz tárgyául szolgáló ügyben elítélttel homogén csoportba tartozó más személyi kör esetében, így a többszörös visszaesőknél és az erőszakos bűncselekményt elkövetőknél lehetőség van a szabadságvesztés felfüggesztésére, valamint a feltételes szabadságra bocsátásra, addig a jelen – a homogén csoportba tartozóknál jelentősen enyhébb – esetben azonban kizárta ezt a törvényhozó. Az Alkotmánybíróság gyakorlata ugyanakkor töretlen abban a kérdésben, hogy sérti a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, ha a törvényhozó homogén csoportba tartozó egyénekre nézve valósít meg eltérő szabályozást, illetve ha az egyéni szempontjaikat figyelembe nem véve, homogén csoportként kezel egymástól lényegesen eltér helyzetben levő jogalanyokat, amivel végső soron önkényes, emberi méltóságot sértő szabályozást valósít meg. A fenti okok miatt tehát sérül az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése is.

8. A fentiek alapján kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alkotmányjogi panasz-kiegészítésem I. pontjában meghatározott hatáskörében eljárva, a korábbi Btk. támadott rendelkezéseit nyilvánítsa alaptörvény-ellenessé, rendelkezzen az alkalmazhatóságuk kizárásáról a konkrét ügyben (Abtv. 45. § (2) bekezdés), továbbá a hatályos Btk. kifogásolt rendelkezéseit is nyilvánítsa alaptörvény-ellenessé és ex tunc hatállyal semmisítse meg, valamint alkalmazza az Abtv. 45. § (6) bekezdésében szabályozott jogkövetkezményt az alkotmányjogi panasz-kiegészítésem II. pontjában meghatározott indokok miatt.

Budapest, 2016. június 13.

